

Vergaderjaar 2021–2022

29 665

Evaluatie Schipholbeleid

Nr. 426

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2022

Ten aanzien van Schiphol ziet het kabinet het als taak een goed evenwicht te vinden tussen de publieke belangen: leefbaarheid, duurzaamheid, veiligheid en de goede verbindingen met de wereld, die onder andere van belang zijn voor het vestigingsklimaat. Een belangrijk instrument om op de belangen te kunnen sturen, is het vastleggen van de grenzen voor Schiphol met een aanpassing van het Luchthavenverkeerbesluit (LVB) om het Nieuwe Normen en Handhavingstelsel (NNHS) vast te leggen. Daarnaast moet Schiphol beschikken over een natuurvergunning.

Met het vastleggen van dit LVB waarborgen we de rechtsbescherming voor omwonenden en rechtszekerheid voor Schiphol. Er is daarom veel aan gelegen om dit traject op zo kort mogelijke termijn zorgvuldig te doorlopen, zodat het anticiperend handhaven door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) rondom Schiphol zo snel mogelijk kan worden beëindigd.¹

Uw Kamer is op 3 november en 10 december 2021 geïnformeerd over verschillende stappen die hiertoe de afgelopen maanden zijn genomen en de samenloop met en afhankelijkheid van de procedure voor de natuurvergunning^{2 3}. In de Kamerbrief van 18 februari jl. heeft u vervolgens een voorstel ontvangen hoe ik van plan ben uw Kamer te informeren. Conform de toezegging wordt uw Kamer vanaf nu drie keer per jaar geïnformeerd over de voortgang van het programma Schiphol. Hierbij ontvangt u de eerste voortgangsbrief.

¹ Kamerstuk 31 936, AD

² Kamerstuk 31 936, AD

³ Kamerstuk 29 665, nr. 418

Stand van zaken Programma Omgeving Luchthaven Schiphol

Sinds 2015 wordt er gewerkt aan een aanpassing van het LVB Schiphol, waarin het NNHS wordt vastgelegd.

In de vaststelling van het LVB, dat het NNHS volledig verankert, is verdere vertraging ontstaan door de vernietiging van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in 2019. In reactie op een handhavingsverzoek heeft de Minister van LNV Schiphol verzocht een natuurvergunning aan te vragen. Dit heeft een directe relatie met de besluitvorming over het LVB, omdat hiervoor ook vastgesteld moet worden dat de luchthaven geen significant negatieve effecten voor de natuur heeft. Gezien de directe relatie tussen de natuurvergunning en het kunnen vaststellen van een LVB, en het feit dat het NNHS pas in het LVB volledig juridisch verankert kan worden zijn de stikstof- en geluidsproblematiek daarmee in dit gebied onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Bovendien staat de problematiek in deze regio niet op zichzelf. Er zijn rondom de luchthaven nog meer nationale en regionale opgaven, die met elkaar strijden om de schaarse ruimte op het gebied van stikstof en anderszins.

Om deze opgaven in samenhang met elkaar te bezien en tot de beste oplossingen te kunnen komen voor de luchthaven en voor het gebied waarin deze luchthaven ligt, is gekozen voor de opzet van een nieuw Programma Omgeving Luchthaven Schiphol.

Het doel van dit programma is tweeledig: het vaststellen van een LVB, zodat daarmee ook het NNHS juridisch verankerd is en het rechtsvacuüm voor bewoners wordt opgeheven. En het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor de inwoners van de Schipholregio, door gebiedsgericht te kijken naar de nationale en regionale opgaven die in dit gebied stapelen en daar in gezamenlijkheid keuzes in te maken en oplossingsrichtingen af te spreken. Daarbij zijn onder andere de eisen die voortvloeien uit de natuurwetgeving kaderstellend.

Dit programma staat onder mijn verantwoordelijkheid als Minister van lenW, maar is nadrukkelijk een programma dat samen met mijn collega's in het kabinet en met de Provincie Noord Holland wordt vormgegeven en uitgevoerd.

Binnen het programma Schiphol wordt langs drie sporen gewerkt:

- een programmatische aanpak geluid;
- de natuurvergunning;
- de bredere leefomgevingskwaliteit in het gebied rond Schiphol.

In het vervolg van deze brief zal ik uw Kamer allereerst op de hoogte stellen van de participatie en communicatie rondom het LVB. Vervolgens zal ik uw Kamer per spoor informeren over de stand van zaken, gevolgd door een vooruitblik op de zaken die uw Kamer de komende periode kan verwachten.

Participatie en communicatie

Een betere leefomgeving rondom Schiphol is een opgave waar veel partijen een rol in hebben. Daarom willen we als rijksoverheid samen met de provincie, gemeenten en andere betrokken partijen een aanpak uitwerken waarin alle belangen samenkomen. We zullen de omwonenden daar uiteraard over informeren en bij betrekken.

In maart 2021 is de ontwerpwijziging van LVB NNHS ter inzage gelegd en heeft de omgeving hierop gereageerd middels de formele zienswijzeprocedure. De reactie hierop wordt vastgesteld in de Nota van Antwoord (NvA). Deze wordt gelijktijdig met het definitief besluit LVB vastgesteld. De indieners van de zienswijzen zijn op de hoogte gesteld van het proces NvA LVB in een voortgangsbrief (9 november 2021).

Naar aanleiding van de zienswijzeprocedure LVB is een groot aantal zienswijzen ontvangen. In een aanzienlijk deel ervan worden zorgen geuit over de werking van het NNHS ten aanzien van de secundaire banen en met betrekking tot het binnengebied rondom Schiphol, met name ten aanzien van de zuidoosthoek. Om hierin meer inzicht te krijgen wordt, vooruitlopend op de wettelijke evaluatie van het NNHS, een «quickscan» uitgevoerd naar de effecten van het NNHS in de zuidoosthoek. De resultaten van de quickscan worden medio 2022 verwacht en zullen, inclusief de eventuele oplossingsrichtingen, met een brede klankbordgroep met betrokken bewoners worden besproken. Vervolgens wordt dit betrokken bij de definitieve vaststelling van het LVB. Uw Kamer zal over de resultaten en de opvolging daarvan worden geïnformeerd.

Communicatie

Communicatie met de omgeving is essentieel in het omgevingsmanagement van Schiphol. Het uitgangspunt is dat de overheid transparant, duidelijk en tijdig communiceert. Als belangrijkste communicatiekanaal om breed met de omgeving te communiceren wordt de website «Luchtvaart in de toekomst» ingezet. Daarnaast wordt gesproken met bewoners en andere belanghebbenden in de regio tijdens bijeenkomsten, werkbezoeken en regiofora. Het Programma Omgeving Luchthaven Schiphol is erop gericht om meer de regio in te gaan en beter vindbaar, aanspreekbaar en toegankelijker te zijn.

Luchthavenverkeersbesluit

In de luchtvaartnota is aangekondigd om het aantal nachtvluchten tussen 23.00 en 7.00 uur stapsgewijs te verminderen. De eerste stap van 32.000 nachtvluchten naar 29.000 nachtvluchten moet worden vastgelegd in het LVB Schiphol. In het kader van de Europese regelgeving («balanced approach») wordt gewerkt aan de nadere onderbouwing van de nachtreductie.

Naar aanleiding van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. en ontvangen inspraakreacties is Schiphol verzocht om een aanvulling op het milieueffectrapport «Nieuw Normen- en Handhavingstelsel Schiphol». De passende beoordeling maakt een integraal onderdeel uit van het milieueffectrapport. Een deel van de aanvulling op het milieueffectrapport is door Schiphol eerder al opgeleverd. Het resterende deel betreft de aanvulling van de passende beoordeling. Deze maakt ook deel uit van de vergunningaanvraag voor de Wet natuurbescherming. Als deze aanvulling gereed is wordt deze betrokken bij de eerder ontvangen aanvulling op het milieueffectrapport en zal ik uw Kamer hierover informeren.

Geluid

Op 10 december 2021 is uw Kamer geïnformeerd dat er binnen de kaders van de Luchtvaartnota versneld wordt gewerkt aan een programmatische

aanpak geluid voor Schiphol⁴. Dit gebeurt vanuit het belang van de gezondheid van omwonenden en om bij te dragen aan het versterken van de brede leefomgevingskwaliteit in het gebied rondom Schiphol. Het voorstel voor de programmatische aanpak wordt op dit moment vormgegeven, waarbij via drie onderdelen invulling zal worden gegeven aan het terugdringen van geluidhinder van luchtvaart, te weten: (1) sturingsmaatregelen om de geluidbelasting van de omgeving aan de bron te verminderen, (2) gevolgbeperkende maatregelen, zoals gevelisolatie en (3) innovatiegerichte maatregelen, zoals geluidadaptief bouwen.

Op 25 februari 2022 is uw Kamer geïnformeerd dat het kabinet het van belang vindt om snel eerste stappen te zetten in de verbetering van de leefomgevingskwaliteit van de omwonenden. Daarom heeft het kabinet besloten om binnen onderdeel 2 (gevolgbeperkende maatregelen), en vooruitlopend op de verdere uitwerking van de programmatische aanpak geluid alvast een eerste stap te zetten om zo aan de woningen waar de geluidbelasting het hoogst is, een gevelisolatieprogramma aan te bieden⁵. Dit gaat naar verwachting om een relatief beperkt aantal woningen. De eigenaren zullen met voorrang worden benaderd.

Momenteel wordt de concept regeling geluidwerende voorzieningen uitgewerkt, waaronder de voorwaarden voor de regeling en de geografische afbakening. Deze regeling zal ter consultatie worden voorgelegd. De verwachting is dat uw Kamer na de zomer hierover nader kan worden geïnformeerd. Daarbij worden ook de mogelijkheden voor een beperkte hernieuwing van de eerdere vrijwillige uitkoopregeling betrokken. Daarnaast worden ook de andere genoemde onderdelen in de programmatische aanpak verder uitgewerkt ter voorbereiding op besluitvorming. Dit gebeurt in eerste instantie met onderzoek naar potentiële maatregelen en hun impact op de omgeving.

Natuurvergunning

Op 23 februari jl. is uw Kamer geïnformeerd⁶ over het verzoek aan Schiphol voor de aanvulling van de vergunningsaanvraag Wet natuurbescherming en de bijhorende passende beoordeling. Wanneer Schiphol deze aanvullingen heeft aangeleverd, zal worden bezien welk verder effect dit heeft op zowel de inhoud als het proces van het LVB.

Voortgang

Schiphol werkt momenteel aan het opstellen van de aanvullingen op de passende beoordeling. Hiertoe worden op basis van de nadere uitgangspunten van LNV de verdere berekeningen uitgevoerd en wordt bezien in hoeverre de (rest)opgave te mitigeren is. Daarnaast is Royal HaskoningDHV verzocht om in het lopende onderzoek in beeld te brengen welke maatregelen Schiphol kan treffen om een restopgave te mitigeren. Dit is parallel aan het traject van de natuurvergunning in gang gezet om goed voorbereid invulling te kunnen geven aan de verdere behandeling van de vergunningaanvraag op grond van de Wnb.

Tegelijkertijd is het belangrijk dat Schiphol ervoor zorgt dat er zo spoedig mogelijk een pakket aan maatregelen wordt opgeleverd dat ervoor zorgt dat zoveel mogelijk van de (rest)opgave wordt gemitigeerd. Schiphol werkt dit de komende periode verder uit. Over het pakket zal uw Kamer bij de volgende voortgangsbrief worden geïnformeerd.

⁴ Kamerstuk 29 665, nr. 418

⁵ Kamerstuk 29 665, nr. 422

⁶ Kamerstuk 29 665, nr. 421

Er zijn meerdere opgaven in deze provincie waarvoor stikstofruimte noodzakelijk is, deze komen in de gebiedsprocessen samen. De mogelijkheden voor de inzet van ruimte uit die maatregelen zijn beperkt, zoals de Minister voor Natuur en Stikstof in de hoofdlijnenbrief⁷ heeft toegelicht. Daarom wordt met de verschillende betrokken partijen gezamenlijk opgetrokken om bronnen in beeld te brengen die kunnen bijdragen aan al deze opgaven.

Bredere leefomgevingskwaliteit

Naast de voorgenoemde opgaven spelen rond Schiphol ook veel andere maatschappelijke opgaven en wensen. Er is een forse woningbouw-opgave, waarbij de onderwerpen geluid en stikstof eveneens bepalend zijn voor de mate waarin deze opgave haalbaar is en blijft. Ook is er een grote opgave op het gebied van de verduurzaming van de industrie en de versterking van het energienet. Daarnaast gelden er, om de veiligheid te waarborgen, in het gebied rond Schiphol beperkingen aan de (ruimtelijke) gebruiksmogelijkheden (op grond van het Luchthavenindelingsbesluit (LIB)).

In gebieden waar beperkingen gelden is tevens een vraag om meer (kleinschalige) ontwikkelingsmogelijkheden, zoals bijvoorbeeld in de vorm van woningbouw, om de leefbaarheid op peil te houden. In de regio moet tevens de staat van instandhouding van de natuur verbeterd worden, waarbij wordt gekeken naar al de verschillende bronnen voor mogelijke maatregelen voor het verminderen van stikstofuitstoot – en depositie, waaronder de luchtvaart, maar ook de landbouw, het verkeer en de industrie. Dit vraagt om een gerichte aanpak die de opgaven in het gebied samenbrengt om te komen tot de benodigde keuzes en oplossingsmogelijkheden.

Daarom is besloten om samen met de regio te werken aan een zogenaamde gebiedsagenda, waarin invulling zal worden gegeven aan maatregelen om de leefomgevingskwaliteit in de Schipholregio te verbeteren.

Om te beginnen is hiertoe een inventarisatie gestart om opgaven in de Schipholregio in kaart te brengen. Deze inventarisatie moet leiden tot een overzicht van opgaven en mogelijke maatregelen die de leefomgevingskwaliteit in de Schipholregio verbeteren. Dit overzicht vormt de basis voor hernieuwde afspraken tussen Rijk en regio over de ontwikkeling van de Schipholregio voor zowel de korte als de lange termijn.

Samen met de partners binnen het Rijk en de regio wordt verkend hoe afspraken over opgaven en maatregelen kunnen worden vastgelegd. Hierbij wordt gedacht aan een bestuursovereenkomst. Ik verwacht uw Kamer in de volgende voortgangsbrief te kunnen informeren over de inhoud en de vorm waarin Rijk en regio invulling gaan geven aan de gebiedsagenda.

Besluitvorming

Zoals in de brief van 18 februari jl⁸. is aangegeven, acht het kabinet het voor alle betrokkenen van belang dat duidelijkheid niet te lang op zich laat wachten. Daarom is in het coalitieakkoord opgenomen in 2022 te besluiten over een oplossing aangaande de problematiek rondom Schiphol die zekerheid en perspectief biedt voor zowel Schiphol als de

⁷ Kamerstuk 35 334, nr. 165

⁸ Kamerstuk 29 665, nr. 420

omgeving van de luchthaven. In de eerstvolgende voortgangsbrief, voorzien in juli 2022, zal ik uw Kamer nader informeren over de stand van zaken en het verdere tijdspad.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers